

СТРАТЕГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ У ПІСЛЯ ВОЄННИЙ ЧАС

Матвєєва Марія Олександрівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: досліджено, проаналізовано основні стратегічні інструменти відновлення вітчизняного бізнесу у після воєнний час

Ключові слова: бізнес, війна, податкові зміни, держава, політика, підтримка

Вітчизняний бізнес безпрецедентно постраждав від розв'язаної рашистами рік тому війни. Підприємці понесли величезні збитки, але продовжують триматися на плаву [1]. У ХХ сторіччі економічний розвиток деяких країн після війни був настільки визначним, що для цього вигадали термін "економічне диво", а для певних азійських країн — "економічний тигр", що чекає вітчизняний бізнес залишається відкритим.

Війна вплинула на можливість вітчизняного бізнесу повноцінно функціонувати. За результатами опитувань власників підприємств 46,8% підприємств повністю або майже повністю припинили роботу з 24.02.2022 року. Тільки 12,4% не змінили або збільшили обсяги робіт у порівнянні з довоєнним часом. За узагальненою самооцінкою власників, загальні втрати малого та середнього підприємництва за період війни сягнули \$85 млрд [2]. Тож, післявоєнна відбудова вітчизняного бізнесу потребуватиме величезних ресурсів, вмілого організаційного підходу і наполегливих зусиль. Але в цілому вітчизняний бізнес намагається вижити та продовжити роботу, попри всі старання рашистів зруйнувати нашу економіку – як бойовими діями, так і енергетичною кризою.

Серед найбільш ефективних Урядових рішень, щодо забезпечення відбудови вітчизняного бізнесу, слід назвати:

- програми з підтримки бізнесу (бізнес отримав 65 млрд грн за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» та 6,5 млрд грн за карантинними програмами);

- заходи із фінансової підтримки створення робочих місць (створено 400 тис. нових робочих місць);

- ефективне управління держвласністю та приватизація, зокрема, впроваджувалась реформа корпоративного управління на суб'єктах господарювання державного сектору економіки, у тому числі в топ-15 держкомпаній, в результаті чого держава отримала десятки мільярдів гривень у вигляді сплати дивідендів, понад 5 млрд грн надійшло до держбюджету за рахунок активізації процесів приватизації.

Дослідження практичного досвіду ведення бізнесу, засвідчило, що наявність ресурсів, передусім, фінансових, залишаються основною для нього

потребою. Також, більшість вітчизняних підприємств перейшли з довгострокового планування на короткострокове, крім цього, кожен підрозділ має свій антикризовий план.

Влада в Україні з початку повномасштабного вторгнення дикої орди на нашу землю зрозуміла, що паралізований війною бізнес потребує якнайшвидших заходів підтримки. Тому вже в березні минулого року було прийнято низку змін і доповнень до законодавства, що регламентують трудові відносини, ведення бізнесу, податкову політику державу, зокрема:

- зміни податкового законодавства. Були введені нові підстави для перебування на єдиному податку та нові ставки податків;

- скасовано мито і ПДВ на весь імпорт, які, однак, були повернуті в червні;

- компенсація за працевлаштування ВПО. Всім без винятку роботодавця держава зобов'язується компенсувати витрати на оплату праці у розмірі 6 500 грн. щомісячно за кожну працевлаштовану особу з числа внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні та 30 днів після його завершення за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету;

- держава запустила платформу цифрової взаємодії для допомоги релокації бізнесу relocate.prozorro.sale[3];

- запущено Програму з релокації українських виробництв, яка розрахована на підприємства, які знаходяться у зоні активних бойових дій або території, де є загроза введення активних бойових дій. Пріоритет мають стратегічні підприємства та підприємства, які виробляють товари першої необхідності. Релокація здійснюється у безпечні регіони України.

Тобто, в цілому держава активно працює в напрямку допомоги бізнесу. Відновленню активності бізнесу також сприяла запроваджена нова економічна політика воєнного часу, основними елементами якої стали:

- програма релокації підприємств на безпечну територію;

- формування державного замовлення на продукцію;

- впровадження низки важливих рішень з дерегуляції;

- нова податкова політика, спрямована на зменшення фіскального навантаження на підприємства;

- програми безвідсоткового кредитування для всіх сфер бізнесу;

- програма грошових виплат для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) «е-Підтримка».

Спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту була створена платформа з актуальною інформацією для українських експортерів, які готові постачати свою продукцію за кордон в умовах війни. Платформа містить інформацію про Каталог українських експортерів (е-каталог, безкоштовний онлайн-сервіс, де розміщуються інформація про українських виробників товарів і послуг, готових здійснювати експорт в умовах війни. Каталог створений для налагодження прямих бізнес-контактів між іноземними та українськими компаніями); платформу «Biz For Ukraine» для українських

компаній, які мають можливість дистанційно надавати сервісні послуги для іноземних компаній (каталог компаній зі сфери ІТ, креативної індустрії, інжиніринга, консалтинга); The Supply Chain Resilience (SCR) platform (платформи, яка була створена з метою допомоги українським компаніям у пошуку міжнародних партнерів, захисті міжнародних ланцюгів постачання (збереженні, реструктуризації або заміні існуючих). Платформа створена за ініціативи Європейської мережі підприємств (Enterprise Europe Network) у співпраці з European Cluster Collaboration Platform та за підтримки European Commission and EISMEA); Ukrainian Food Platform (інтернет-сервіс, що орієнтований на продаж готового продовольства на іноземні ринки); Do Business With Ukrainians (платформа, ініціаторами якої стали випускники бізнес-школи УКУ (LvBS), з просування українського малого та середнього бізнесу за кордоном. Ініціатива допомагає шукати та пропонувати міжнародним компаніям співпрацю з верифікованими компаніями з України та допомагає українським підприємцям успішно виконувати міжнародні контракти (освітня, менторська підтримка) [2].

Таким чином, можна констатувати, що звичайно, в умовах війни, марно сподіватися на відчутний економічний підйом, і оцінки бізнесменів найближчих перспектив цілком реалістичні. Проте не варто складати руки – слід працювати на своєму місці і витискати максимум з існуючої ситуації. Перемога настане, а з нею і відновлення, підвищення добробуту та нові перспективи для розвитку бізнесу.

Список використаних джерел

1. Час для роботи: як відновлювався та адаптувався український бізнес за рік війни. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/chas-dlya-roboti-yak-vidnovlyuvavsyta-adaptuvavsyta-ukrajinskiy-biznes-za-rik-viyini-12154170.html>
2. Аналіз актуального стану та пропозиції щодо покращення умов для підприємництва в Україні. URL: <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stan/>
3. В Україні запустили платформу цифрової взаємодії для допомоги в релокації бізнесу / Prozorro.Продажі. 2022. 11 квіт. URL: <https://prozorro.sale/news/v-ukrayini-zapustili-platformu-cifrovoyi-vza...>
4. Проект Плану відновлення України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf>

Abstract: *The main strategic tools for the recovery of domestic business in the post-war period have been studied and analyzed*

Keywords: *business, war, tax changes, state, politics, support*

Науковий керівник:

Галунець Н.І.,

старший викладач

кафедри публічного управління та адміністрування

і міжнародної економіки

Миколаївський національний аграрний університет